

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin eksternistyczny z zakresu liceum ogólnokształcącego
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Forma/Formy arkusza:</i>	LPOP–100–2510
<i>Termin egzaminu:</i>	5 października 2025 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	10 października 2025 r.

Egzaminatorze!

- Oceniaj prace zdających uczciwie i z zaangażowaniem.
- **Stosuj przyjęte zasady oceniania w sposób obiektywny.** Pamiętaj, że każda merytorycznie poprawna odpowiedź, spełniająca warunki określone w poleceniu, musi **zostać** oceniona pozytywnie, nawet jeżeli nie ujęto jej w przykładowych odpowiedziach.
- Konsultuj niejednoznaczne rozwiązania zadań z innymi egzaminatorami lub z przewodniczącym zespołu egzaminatorów. W razie niemożności osiągnięcia wspólnego stanowiska rozstrzygajcie na korzyść zdającego.
- Podczas przyznawania punktów nie kieruj się emocjami.
- Informuj przewodniczącego o wszystkich nieprawidłowościach zaistniałych w trakcie oceniania, w tym – o podejrzeniach o niesamodzielność w pisaniu pracy.

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się [...] zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.	II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 1) rozróżnia pojęcia stylu i stylizacji, rozumie ich znaczenie w tekście; 3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 8) rozpoznaje w tekstach manipulację [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

P F

Zadanie 3. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne uzupełnienie czterech luk.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A B D C

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 9) rozpoznaje w utworze i interpretuje sposoby kreowania: świata przedstawionego ([...] bohaterów [...]), narracji [...].

Zasady oceniania

1 pkt – rozstrzygnięcie i jego uzasadnienie dotyczące bohatera.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

- *Tę wypowiedź można przypisać Cezaremu, ponieważ jest emocjonalna i zgodna z wyznawanymi przez bohatera poglądami na temat społecznego ucisku.*
- *Tej odpowiedzi nie da się przypisać narratorowi – przedstawia on poglądy Cezarego w sposób ironiczny – ośmiesza je poprzez wyeksponowanie ekscytacji bohatera.*
- *W tekście mowa o tym, że Cezary powiadomił matkę o zamiarze wydania rodzinnego majątku nowej władzy. Wskazane wypowiedzi brzmią jak argumenty, których mógł użyć w rozmowie z matką, by uzasadnić swoją decyzję.*

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Rozumienie historii literatury i dziejów kultury jako procesu [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne [...].
III. Tworzenie wypowiedzi. 4. Doskonalenie umiejętności retorycznych, w szczególności zasad tworzenia wypowiedzi spójnych, logicznych oraz stosowania kompozycji odpowiedniej dla danej formy gatunkowej.	III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki. Zdający: 6) rozumie, na czym polega logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach i stosuje je we własnych tekstach.

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawne uzasadnienie z odwołaniem do utworu *Przedwiośnie*.
0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga: Zdający może odpowiedzieć zarówno na podstawie fragmentu zamieszczonego w arkuszu, jak i znajomości całej lektury *Przedwiośnie*.

Przykładowe odpowiedzi

Wybieram cytat oznaczony literą A

Uzasadnienie – W przytoczonym fragmencie „Przedwiośnia” Cezary popełnia wiele błędów, np. nie widzi zła, które niesie ze sobą rewolucja, lekceważy i wykorzystuje matkę, lekkomyślnie oddaje majątek ojca władzom.

W całości powieści widać np. jego niefrasobliwe zachowanie wobec zakochanych w nim dziewcząt, zwłaszcza Karoliny, złą ocenę sytuacji w Chłodku i możliwości podjęcia przez niego posady pisarza. Jest zbyt łatwowierny, daje się oszukać Buławnikowi.

Wybieram cytat oznaczony literą B

Uzasadnienie – W podanym fragmencie „Przedwiośnia” widać idealizm Cezarego, który nie zważa na własne dobro, wygodne życie, spokojnie przyjmuje kolejne niedogodności związane z rewolucją, wreszcie dobrowolnie oddaje majątek po ojcu, gdyż chce w ten sposób wesprzeć idee rewolucyjne. Na pewno zachowuje się nietypowo, przekracza granice zarówno egoizmu, jak i zwykłej zapobiegliwości – widać to przede wszystkim w konfrontacji z postawą matki.

W całej powieści jego młodzieńczy idealizm i entuzjazm uwidocznił się m.in. podczas wojny polsko-bolszewickiej, w niezważaniu na konwenanse w czasie romansu z Laurą, wreszcie w przekonaniu, że swoim życiem powinien wspierać szlachetne idee.

Wybieram cytat oznaczony literą C

Uzasadnienie – Cezary po wyjeździe ojca z Baku zaniedbał naukę, pobił dyrektora szkoły i przysparzał matce kłopotów wychowawczych. W Nawłoci zaś romansował z Laurą, nie zważając na to, że jest ona narzeczoną innego.

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...]	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego; 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe.
III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Wykorzystanie kompetencji językowych i komunikacyjnych w wypowiedziach [...].	III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki. Zdający: 6) rozumie, na czym polega logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach i stosuje je we własnych tekstach.

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawna odpowiedź uwzględniająca wyjaśnienie sensu wybranego tytułu części *Przedwiośnia*.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Wybrany tytuł – *Szklane domy*

Wyjaśnienie sensu tytułu – *Tytuł odwołuje się do wyidealizowanego obrazu Polski, który przedstawił Cezaremu Seweryn, aby skłonić go do powrotu do ojczyzny. Odwołuje się także do jednego z głównych tematów powieści, czyli poszukiwania dróg reformowania kraju. Szklane domy symbolizują utopijną koncepcję, zgodnie z którą postęp techniczny ma rozwiązać problemy społeczne kraju. Tytuł jest symbolem nadziei, jaką ojciec tchnął w Cezarego, opowiadając mu o szklanych domach.*

Wybrany tytuł – *Nawłóć*

Wyjaśnienie sensu tytułu – *Tytuł jest jednocześnie nazwą majątku przyjaciela Cezarego (Hipolita Wielosławskiego), u którego bohater spędza kilka miesięcy po powrocie z wojny polsko-bolszewickiej, jak również – symbolicznie – anachroniczną wizję polskiego ziemiaństwa.*

Wybrany tytuł – *Wiatr od wschodu*

Wyjaśnienie sensu tytułu – *W tej części zaprezentowane są najpełniej poglądy polskich komunistów. Jednocześnie jest to ostrzeżenie przed wpływami idei nadciągających ze wschodu – Rosji.*

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

B

Zadanie 8. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 3. Funkcjonalne wykorzystywanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów zawartych w strukturze głębokiej tekstów literackich i nieliterackich.	II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny [...] frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów [...]

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

C

Zadanie 9. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 3. Funkcjonalne wykorzystywanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów zawartych	II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 7) [...] rozróżnia słownictwo [...] oficjalne od

w strukturze głębokiej tekstów literackich i nieliterackich.	potocznego
--	------------

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A, D

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębienie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.	II. Kształcenie językowe. 1. Ortografia i interpunkcja. Zdający: 2) wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

C

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
SP II. Kształcenie językowe. 6. Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi [...] pisemnych [...].	SP II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 12) rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie [...] równoważniki zdań [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A, C

Zadanie 12. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.	II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny [...] słowotwórstwa [...] w analizie tekstów [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

B D

Zadanie 13. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...] oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.	SP I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 1) rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź uwzględniająca podanie tytułu dzieła epickiego z zakresu lektur obowiązkowych.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

mity: *mit o Prometeuszu*, *Mitologia*

epozy: *Iliada*, *Pan Tadeusz*

powieści: *Lalka*, *Potop*, *Zbrodnia i kara*, *Chłopi*, *Ferdydurke*, *Dżuma*, *Rok 1984*

opowiadania: *Góra „Edek”*, *Miejsce*, *Profesor Andrews w Warszawie*

Uwaga: Uznajemy także dzieła z pogranicza literatury i publicystyki, np. *Zdażyć przed Panem Bogiem*

Zadanie 14. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...]	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

P P

Zadanie 15. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] innych tekstów kultury [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje [...] sposób prowadzenia wywodu [...].
III. Tworzenie wypowiedzi. 7. Doskonalenie umiejętności retorycznych, w szczególności zasad tworzenia	III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Mówienie i pisanie. Zdający: 7) tworzy plan kompozycyjny

wypowiedzi spójnych [...].	i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym.
----------------------------	---

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie 4 luk.

1 pkt – poprawne uzupełnienie 3 lub 2 luk.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawne rozwiązanie

D C A E

Zadanie 16. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania [...] innych tekstów kultury [...]. 9. Kształcenie umiejętności rozumienia roli mediów oraz ich wpływu na zachowania i postawy ludzi, a także krytycznego odbioru przekazów medialnych oraz świadomego korzystania z nich.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

F F

Zadanie 17. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza [...] informacje z tekstów, np. publicystycznych [...].
II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.	II. Kształcenie językowe. 4. Ortografia i interpunkcja. Zdający: 2) wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów [...] tekstu.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna, zawierająca interpretację tytułu uwzględniającą rolę nawiasów.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Nawiasy zastosowane w tytule umożliwiają jego dwojaką interpretację – można jednocześnie charakteryzować się niedojrzałością i dojrzałością.

Tytuł podkreśla, że dojrzewanie jest procesem. Nawiasy ukazują współwystępowanie stanu niedojrzałości i dojrzałości. Wciąż dążymy do dojrzałości, ale możemy nigdy nie osiągnąć „doskonałej” dojrzałości.

Autorka wyróżnia niedojrzałość związaną z wiekiem, czyli okresem kształtowania siebie

w otaczającym świecie, oraz niedojrzałość dorosłych, będącą wynikiem niedojrzałych postaw, które przeciwstawia dojrzałości rozumianej jako umiejętność wyboru dojrzałych postaw niezależnie od wieku, tyle że nie wszyscy ją osiągają. Nawias wskazuje na takie biegunowe rozważanie dojrzałości i niedojrzałości.

Zadanie 18. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich [...]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...] Lektury obowiązkowe
III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Wykorzystanie kompetencji językowych i komunikacyjnych w wypowiedziach [...].	III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Mówienie i pisanie. Zdający: 4) zgodnie z normami formułuje [...], uzasadnienia, [...]; 9) [...] formułuje argumenty na podstawie tekstu [...].

Zasady oceniania

2 pkt – podanie tytułu lektury obowiązkowej i bohatera, poprawne uzasadnienie zilustrowane sytuacją z lektury.

1 pkt – podanie tytułu lektury obowiązkowej i bohatera, poprawne uzasadnienie bez zilustrowania sytuacją z lektury.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwagi

- W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie tytuł lektury, nie wskaże bohatera, ale uzasadnienie pozwala go zidentyfikować, otrzymuje maksymalnie 1 punkt.
- W przypadku, gdy zdający nie wskaże tytułu lektury, wskaże poprawnie bohatera i poprawnie uzasadni swój wybór, otrzymuje maksymalnie 1 punkt.
- W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie tytuł lektury i bohatera, ale błędnie uzasadni swój wybór, otrzymuje 0 punktów.
- W przypadku, gdy zdający wskaże poprawnie tytuł lektury i bohatera, ale nie uzasadni swojego wyboru, otrzymuje 0 punktów

Przykładowe odpowiedzi

Tytuł lektury – *Pan Tadeusz*

Bohater lektury – *Jacek Soplica*

Uzasadnienie – *Po popełnionej zbrodni na Stolniku Jacek Soplica zdecydował się opuścić Soplicowo, wyjechać za granicę i odpokutować swoje winy, mimo że oznaczało to rozstanie z synem Tadeuszem. Ukrywał się pod habitem zakonnika. Jednak w końcu zdecydował się przyznać podczas spowiedzi, że to on jest Jackiem Soplicą. Był świadomy, że Klucznik może mu nie wybaczyć albo będzie szukał zemsty.*

Tytuł lektury – *Antygona*

Bohater – *Antygona*

Sytuacja – *Bohaterka, mimo świadomości konsekwencji pochowania swojego brata, uczyniła to. Skazała się tym samym na karę ze strony Kreona.*

[inni bohaterowie, np.: Makbet, Raskolnikow, Rambert]

Zadanie 19. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV. Samokształcenie. 2. Doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji [...].	IV. Samokształcenie. Zdający: 7) posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

D

Zadanie 20. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów [...]; 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A

Dopuszczalna odpowiedź

D

Zadanie 21. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębienie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku. 3. Funkcjonalne wykorzystanie wiedzy o języku w odczytaniu sensów [...]	II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji [...] w analizie i interpretacji tekstów [...]; 3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) rozpoznaje zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (homonimie [...]).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

P P

Zadanie 22. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania [...] innych tekstów kultury [...]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru [...] tekstów kultury na różnych poziomach: dosłownym, metaforycznym, symbolicznym, aksjologicznym.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 5) odczytuje pozaliterackie teksty, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki.

Zasady oceniania

- 2 pkt – poprawne podanie dwóch par elementów graficznych.
 1 pkt – poprawne podanie jednej pary elementów graficznych.
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- brzydota – piękno (pomarszczone ciało – gładka skóra),
- czerń – odcień czerwieni,
- przymknięte, małe oczy – szeroko otwarte duże oczy,
- ręce złożone jakby do modlitwy i oparte na lasce u starca – leniwa poza poprawiania włosów u młodej kobiety,
- ascetyczny, gruby i ciemny strój u starca – lekka szata odsłaniająca ciało u młodej kobiety,
- smutna twarz, zadumana nad minionym życiem u starca – pogodna, lekko uśmiechnięta twarz u młodej kobiety jakby w oczekiwaniu na przyjemności życia.

Zadanie 23. (0–15)

Napisz wypracowanie na podany temat.

- W wypracowaniu rozważ **problem** podany w temacie. Przedstaw również **swoje zdanie** i je **uzasadnij**.
- W rozważaniach przedstaw **argumenty**, odwołując się do **utworów literackich** wskazanych w temacie oraz do wybranych **kontekstów** (co najmniej **dwóch** spośród np.: historycznego, historycznoliterackiego, literackiego, biblijnego, mitologicznego, religijnego, politycznego, kulturowego, filozoficznego, egzystencjalnego, biograficznego).
- Jednym z utworów literackich musi być **lektura obowiązkowa** wybrana spośród lektur wymienionych na 2. stronie arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **250 wyrazów**.

Temat wypracowania: Trudne doświadczenia drogą prowadzącą do dojrzałości.

W pracy odwołaj się do:

- wybranej lektury obowiązkowej
- innego utworu literackiego
- wybranych kontekstów

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. [...] doskonalenie umiejętności posługiwania się poprawną polszczyzną.	II. Kształcenie językowe. 4. Ortografia i interpunkcja. Zdający: 1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji [...].
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Doskonalenie	III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki. Zdający:

<p>umiejętności wyrażania własnych sądów, argumentacji [...].</p> <p>2. Wykorzystanie kompetencji językowych [...] w wypowiedziach [...] pisemnych.</p> <p>4. Doskonalenie umiejętności retorycznych, w szczególności zasad tworzenia wypowiedzi spójnych, logicznych oraz stosowania kompozycji odpowiedniej dla danej formy gatunkowej.</p>	<p>1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi [...] pisemnej.</p> <p>2. [...] pisanie. Zdający:</p> <p>2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki;</p> <p>4) zgodnie z normami formułuje [...] oceny, redaguje [...] uzasadnienia [...];</p> <p>5) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, [...];</p> <p>8) stosuje retoryczne zasady kompozycyjne w tworzeniu własnego tekstu [...];</p> <p>10) wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej.</p>
---	--

Zasady oceniania wypracowania

I. Spełnienie formalnych warunków polecenia (maksymalnie 1 punkt)

Egzaminator sprawdzający wypracowanie zdającego w tym kryterium będzie oceniał, czy:

- nie występuje w nim błąd kardynalny;
- wypowiedź w co najmniej jednym fragmencie dotyczy problemu wskazanego w poleceniu;
- napisane wypracowanie jest w jakiegokolwiek części wypowiedzią argumentacyjną;
- w wypracowaniu zdający odwołał się do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym.

<ul style="list-style-type: none"> W wypracowaniu nie występuje błąd kardynalny. ORAZ W wypracowaniu jest odwołanie do lektury obowiązkowej z listy lektur zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym. ORAZ Wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu. ORAZ Wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną. 	1 pkt
<ul style="list-style-type: none"> Wypracowanie nie spełnia któregośkolwiek z warunków określonych w kategorii „1 pkt”. ALBO Wypowiedź jest napisana w formie planu albo w punktach. 	0 pkt

Uwaga: jeżeli w kryterium *Spełnienie formalnych warunków polecenia* przyznano 0 pkt, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

II. Kompetencje literackie i kulturowe (0–5 pkt)

Aby ocenić wypracowanie w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał, czy:

- zdający wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej (wskazanej w poleceniu bezpośrednio lub ogólnie), a także innych utworów (jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze;

- przedstawił bogatą argumentację;
- nie popełnił błędów rzeczowych, w tym – błędów kardynalnych, zarówno w odniesieniu do przywołanych tekstów literackich oraz kontekstów, jak i do wykorzystanej terminologii historycznoliterackiej oraz/lub teoretycznoliterackiej.

5 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Poglębiona argumentacja. • Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami, ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. • Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	<ul style="list-style-type: none"> • Podjęta próba argumentowania. • Ograniczenie do wyczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

III. Kompozycja (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu oraz czy jest konsekwentna;
- wypracowanie jest spójne wewnątrzakapitowo i międzyakapitowo;
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

<ul style="list-style-type: none"> • Kompozycja wypracowania jest funkcjonalna wobec tematu i konsekwentna. ORAZ • Wypracowanie jest spójne w obrębie akapitu i międzyakapitami. ORAZ <p>Dopuszczalne są 2 usterki w zakresie: spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.</p>	1 pkt
Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.	0 pkt

IV. Styl (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest stosowny, tzn. czy zdający konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy, jest funkcjonalne);
- zdający nie napisał wypowiedzi, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej.

1 pkt	Styl w całości lub w przeważającej części stosowny, tj. adekwatny do odmiany pisanej języka oraz do sytuacji komunikacyjnej (jednorodny albo funkcjonalnie niejednorodny).
0 pkt	Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.

V. Język (0–4 pkt)

Aby ocenić wypowiedź w tym kryterium, egzaminator będzie rozważał m.in., czy:

- zdający poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych;
- środki językowe, których użył zdający, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

Aby ocenić język wypowiedzi, egzaminator najpierw oceni zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Sprawdza m.in., w jakim stopniu zachowano poprawność składniową, frazeologiczną, fleksyjną i leksykalną wypowiedzi. W ocenie uwzględni liczbę wszystkich błędów językowych, które zdający popełnił w wypracowaniu.

Poprawność środków	nie więcej niż 2 błędy językowe	3–5 błędów językowych	6–8 błędów językowych	9–11 błędów językowych	12 lub więcej błędów językowych
Zakres środków					
szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

VI. Ortografia (0–2 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator sprawdzi, w jakim stopniu zachowano poprawność ortograficzną wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

VII. Interpunkcja (0–1 pkt)

Aby ocenić wypowiedź zdającego w tym kryterium, egzaminator uwzględni liczbę i rodzaj błędów interpunkcyjnych popełnionych w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe

- Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli w wypowiedzi zdający w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator nie przyzna punktów.
- Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 punktów.
- Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 punktów w każdym kryterium.
- Jeżeli wypowiedź zawiera liczbę słów mniejszą niż wskazana w arkuszu egzaminacyjnym, wypracowanie zostanie ocenione wyłącznie w kryteriach: *spełnienie formalnych warunków polecenia, kompetencje literackie i kulturowe oraz kompozycja*. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.
- Jeżeli praca będzie napisana drukowanymi literami, egzaminator przyzna 0 punktów w kryterium *ortografia*.
- Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym – internetowego, lub jest przepisana od innego zdającego, wówczas w przypadku takiego zdającego egzamin z języka polskiego zostanie unieważniony.
- Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.